

ДОКЛАД
ЗА ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ЧИТАЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ
ИЗВОР – 1920 ГР/С.АРДА
ЗА 2023ГОДИНА

1.ВЪВЕДЕНИЕ:

Във връзка със ЗНЧ и ЗЮЛНЦ читалището е регистрирано и е вписано в регистъра на сдруженията с нестопанска цел в Агенция на вписванията -Смолян , както следва:
Актуален учредителен акт-от 27.11.2019 ;ЕИК/ПИК 000609147 ;
Решение № Фирмено дело: 575

Последни вписани промени в регистрацията са след Отчетно-изборно събрание на 05.12.2023 г. година. Представянето на читалището се осъществява заедно и поотделно от Председател – Ева Свиленова Мерова .и секретар Сийка Емилова Атанасова Дата на изтичане на мандата: 05,12,2025 година.

Съгласно ЗНЧ читалището е вписано в Регистъра на народните читалища към Министерство на културата под № 975 ,последно извършени промени в обстоятелства са вписани на 08,01,2023

Настоящият годишен отчет за развитие на читалищната дейност на НЧ Извор -1920 .през 2023 г. е съобразен с изискванията на чл. 26 а, ал. 2 от Закона за народните читалища

Съгласно **Чл. 2. (1)** ЗНЧ, Народно читалище „Извор- 1920“ е традиционно самоуправляващо се българско културно-просветни сдружение в селото, което изпълнява и държавни културно-просветни задачи. В дейността му могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Съгласно **Чл. 2. (2)** НЧ « Извор – 1920» е юридически лица с нестопанска цел.

Основните направления и приоритети в дейността на читалището произтичат от ЗНЧ, ЗОБ, общинската културна политика, осъществявана на основата на съществуващата нормативна уредба и чрез изпълнението на културния календар

Отчета обобщава най-важните моменти в работата на читалището , приоритети, цели и задачи, които спомогнат за укрепването, модернизирването и развитието му в общодостъпно и желано място за местната общност.

Отчета за дейност 2023 г, е насочен да задоволяват потребностите на населението на гр. /с. Арда. свързани със:

1. развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в гр. /с . Арда
  2. запазване на обичаите и традициите на гр. /с . Арда;
  3. разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
  4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
  5. осигуряване на достъп до информация.
- За постигане на целите са реализирани основни дейности, като:
1. уреждане и поддържане на библиотеката;
  2. развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
  3. организиране дейността на групите, за инициране и провеждане на празненства, концерти чествания и иновативни дейности съобразно променената епидемична среда;
  4. събиране и разпространяване на знания за родния край и включване в национални инициативи по програма „Живи човешки съкровища“;
  5. създаване и съхраняване на етнографска колекция съгласно Закона за културното наследство;

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЧИТАЛИЩЕТО:

На територията на с/гр. Арда функционира Народно читалище „Извор - 1920” .

Читалището има изключително значение за укрепване, популяризиране и развитие на българската идентичност, традиционната култура и духовни ценности

2.1. Външната среда осигурява следните възможности:

- Културно разнообразие:
- Сътрудничество с:
  - Министерство на културата
  - Областна администрация Смолян;
  - Община Смолян.;
  - РЕКИЦ ”Читалища”;
  - Читалища;
  - Фондация Лале
  - Граждански сдружения и фондации:
    - European Association of Folklore Festivals – EAFF Official Partner of UNESCO;
- Участие и работа по проекти, осигуряващи европейско и др.. финансиране. „Мобилност“- НФК към Министерство на културата.

2. 2. Кои са силните страни на вътрешната среда:

- Кадрови ресурс с дългогодишен стаж в сферата на читалищната дейност;
- материална база - 840 кв.м.
- Интерес към търсене и развиване на нови форми на читалищна дейност;
  - работа с млади таланти;
- Сътрудничество на доброволци;
  - планирани доброволчески инициативи за подпомагане на хора в неравностойно положение.

2.3. Слаби страни:

- Квалификацията на читалищното ръководство е необходимо условие и решаващ фактор за актуализиране дейностите на читалището.
- Територии, засегнати от обезлюдяване.

- спирала на намаляващото и застаряващо население;
- свиване на селските райони - показател за по-широка структурна криза на културния, икономически и трудов пазар;
- периферизацията и задълбочаване недостатъци на селските райони.

2.4 Предизвикателства

- Как да работим и търсим нови подходи при реализиране на дейности с изкуствата и културата, за да посрещнем потребностите на оскъдното население и по-ниските нива на взаимодействие?
- Как да се включат възрастни населения в културни и художествени практики?
- Как да осигурим устойчиви културни разработки за празни сгради и неизползвана инфраструктура?

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- Подпомагане на традиционните читалищни дейности и търсене на нови съвременни форми за тяхното развитие и предаване;
- Създаване на нови условия за развитие и утвърждаване на библиотеката при читалището като център за библиотечно-информационно обслужване на широк кръг потребители;
- Развитие на професионалните умения и повишаване на квалификацията на работещите в културната институция; Обучение по Национална Програма “Учене през целия живот“.
- Засилване интереса и краеведската дейност на местната общност към културно минало на гр./с. Арда Проучване, на автентични песни, съхранени в читалището
- Изграждане на реално партньорство с институции за реализиране на цялостната културна политика в гр./с. Арда
- Разширяване обхвата на дейността на читалището в обществено значими сфери, като социалната и информационно-консултантската.
- Насърчаване на трансграничното сътрудничество в областта на културата, участие в културни мрежи.
- Формиране на читалището като място за общуване и контакти, успешни социални практики и дарителски акции, повишаване ролята на читалището за социална и културна интеграция на различните социални общности.
- Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество, участие в разработването на местни стратегии и превръщането на читалището във фактор за обществен диалог. в гр./с. Арда.....

4. РЕФЕРЕНТНИ ДОКУМЕНТИ

- Закон за народните читалища;
- Закон за обществените библиотеки;
- Закон за културното наследство;
- Закон за меценатството;
- Закон за закрила и развитие на културата;
- Наредба № 2 на МК, от 01.07.2019 г. Обн. ДВ. бр.54 от 9 Юли 2019г /;
- Допълнителни субсидирани бройки;
- Документи при Патронаж.
- Общинска програма за развитие на община Смолян
- Договор към община Смолян № ФСДБ-22-13/01.07.2023г.

ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ

А. БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

През изтеклата година сме получили 80 броя нови книги по проект „Българските библиотеки съвременни центрове за четене и информираност 2023 год.. С така получената литература библиотеката разполага с 8368 бр. книги. Посетителите ни са 158.

Раздадената литература е 212 книги.

Като неразделна част от читалището библиотеката активно участва в организирането на културния живот в селото Библиотечната дейност е една от дейности за читалището като културна институция. Чрез нея то се включват в националната мрежа от библиотеки у нас.

. Дейността на библиотеката през 2023 година

- 2.. Поддържане на обществена библиотека на свободен достъп за библиотечно обслужване на около 75 читатели.
4. Изготвяне на библиографски справки по различни теми;
5. Инициатива „Книга за всеки” – въвеждане на системата за патронаж по обслужване на възрастни читатели и такива с физически увреждания;
6. Организиране презентации на нови литературни творби и автори от местно и национално значение.
7. Провеждане превърналите се в традиция срещи „На гости в библиотеката”;
8. Литературна гостоприемница – срещи с творци на словото;
10. Експониране на изложба , кътове с литература, виктурини и др..
11. Организиране на индивидуална и културно-масова дейност с различни целеви групи: (деца, ученици, възрастни); обособяване на тематични кътове по повод празници и годишнини; предоставяне на онлайн информация и представяне на презентации, посветени на значими събития и личности;
12. Повишане квалификацията, на читалищното ръководство, чрез участие в организирани обучения от Регионална библиотека “Николай Вранчев”-Смолян и РЕКИЦ “Читалища”.

За първи път тази година беше проведена среща – разговор с наследниците на Емин Афузов, който е бил директор на училище и председател на читалище. Интересът беше особено голям от местното население.

Б. ЛЮБИТЕЛСКО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО

Съществена част от дейността на читалище “Извор – 1920“ през 2023 година е грижата за разширяване и развитие на любителското художествено творчество.

Художественотворческата дейност в читалището цели запазване и развитие на традиционните ценности на българския народ, съхранение на обичаите и традициите, както и създаване на нови традиции, породени от нуждите на местните общности. Чрез тази дейност, читалището работи за привличане на *млади хора* за участие в инициативи на читалищните самодейни колективи. С изяви в читалището се работи за развитие и обогатяване на културния живот в населеното място, за утвърждаване на националното самосъзнание и отчитане и съхранение богатството на местната култура. Чрез тази дейност читалището има възможност за популяризиране на общината, областта, страната и чужбина.

Към читалището за творчески сезон 2022/2023 функционират:

1. Любителско творчество (поддържане и изяви на художествени състави);
Фолклорни състави и формации (кратко описание);

...Клуб „Ехо от младостта“ - клуб за народни песни

Детска група за народно пеене „Веселяче“

Театрални състави

...Театрален състав за кратки скечове „Звезди“

Танцови състави и групи /битови/

Танцов клуб „Веселие“ - клуб за народни хора

Групи за класически и/или модерен балет, съвременни и характерни танци Група за съвременни танци

3. Организиране на празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери, граждански инициативи, спортни занимания и др. с местно, регионално, национално и международно значение.

През 20223 година бяха организирани : Закичване на мартеници на населението за баба Марта, за 2 юни поднасяне на венци за 2 юни – ден на Ботев, Събор на селото и юбиларите на селото , енъовден с приготвяне на мекици и дегустация на домашни сладка и сиропи с хора пред читалището с гости на селото, курбана в селото, Участие в събора в с. Горна Арда , проведохме коледен и новогодишен концерт, който се състоя на 22.12.2023 от 17,00 часа в салона на читалището.

4. Поддържане и доказани изяви на художествени състави и създаване на нови; ангажирано участие в *общинските конкурси, празници* и др. прояви.

5. Специално внимание и подкрепа на младите дарования за включването им в местни творчески инициативи със *заинтересовани институции* относно, културното възпитание младите хора и стимулиране на творческите им възможности /музика, фолклор, традиционни изкуства, краезнание, литература и др.*през летните месеци.*

6. Събиране на материали за културно-историческото минало и етнографията на абаджийството

7. Нематериално културно наследство – съхраняване и предаване на традиционна култура, Тук направихме демонстрация за изработка на родопски терлици, пред представители от Китай.

8. Осъвременяване на читалищните дейности и услуги чрез обучение на хората от всички възрасти с цел развитие на гражданското общество. Читалището – място за учене през целия живот.

10. Социална политика на читалището, в т.ч. Работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището, етнически малцинства, работа с различни възрастови групи, развитие на доброволчеството
Работа с хора с диабет, работа с хора инвалиди

В. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

1. Реализирани заседания на читалищното настоятелство и събрания отчетни/отчетно-изборни/извънредни .

- събрания 2 ;

- заседания 2

2.Предоставяне на изисквана документация към Регистър на народните читалища в Министерството на културата./ Наредба № 2 от 1 юли 2019 г. за реда за водене на регистъра на народните читалища и на читалищните сдружения

РЕАЛИЗИРАНИ ДЕЙНОСТИ

М. Януари – 175 г. от рождението на Христо Ботев - 06.01.23

- 160 год. от рождението на Алеко Константинов – четене на част от негови произведения. – 21.01.2023

М. Февруари – Отбелязване на обесването на Васил Левски – 19.02.23- направена изложба

М. Март – плетене на мартеници

- Направихме украса пред читалището за Баба Марта

- Отбелязахме празника на РБ 03.03.

М. Април - Направихме Великденска украса пред читалище. 13.04.2023

- Поздравихме онлайн за Великден с народна песен – 15,04.23

- за седмицата на детската книга децата от с. Арда подвързвахме

- поднасяне на венци на гроба на Емин Афузов съвместно с

училището13,04,

М. МАЙ - Участие с клуб „ Веселие“ във дни на Маданския кристал в гр. Мадан.

- Участие в рожден ден на клуб „Опа Иха“ гр. Рудозем.

М. Юни - почистване на тревата около паметника съвместно с кметство Арда

- 02.06. Организирахме поднасяне на венци пред паметника в селото заедно с учениците и населението на с. Арда.

- 18.06. – проведохме курбан на селото – за здраве и берекет,

- 23.06. – Еньов ден – За празника пред читалището месихме мекици,

дегостираха местните и гости на селото домашни сладка и сиропи. Извиха се кръшни хора.

М. АВГУСТ

- На 11.08. Организирахме събора и честване на юбилярите на селото.

На този ден бяха поздравени и връчени подаръци на всички юбиляри от селото. певческа група “Веселяче“ , клуб за скечове „ Звезк“ при НЧ „ Извор- 1920“, и др..

М. СЕПТЕМВРИ

- За деня на съединението на България направихме изложба.

- За началото на учебната година поздравихме всички ученици и учители .

М.ОКТОМВРИ

- За деня на възрастните хора събрахмепоздравихме пенсионерите от с. Арда и Г. Арда

М.НОЕМВРИ

- Поздравителен адрес към учителите изпратихме

- Организирано посещение на концерт на ансамбъл Родопа гр. Смолян.

М. ДЕКЕМВРИ

- Организирахме тържество на читалищните членове по случай Коледа и Нова Година

- Направихме коледно и новогодишно тържество с участието на читалищните групи, Валентин Генчев със саксофон, и от Читалището в с. Кутела с народни песни.

- На 31,12, организирахме съвместно посрещане на Новата година със заря , хора, питки си късмети и др.

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

-участие в местни, регионални, национални празници и международни фестивали;

-инициатива от международно и национално значение:

.....
-участие с проект в обявена конкурсна сесия от Министерството на културата за финансова подкрепа на библиотеките за обновяване на фондовете им по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове на четене и информираност” 2020 г., утвърдени със заповед № РД 09-395/02.07.2020 г. обявява втора конкурса сесия и информация за класираните читалищни библиотеки.

-участие в обучения и експертни консултации от РЕКИЦ „Читалища”:

-иницииране на социални дейности с различни възрастови групи , хора с увреждания

.....
-подпомагане на населението при бедствени ситуации и др.

ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА:

-брой регистрирани членове,- 51

събран членски внос – 255 лв.

-брой посетители на предоставяни от читалището услуги;

-брой читатели-75.;

-брой нови книги и абонамент-80 бр.;

-брой предоставени услуги 0.;

-брой и качество на проведени празненства, концерти, чествания...4;

-брой организирани групи и постижения 4;

-брой участия в местни, регионални, национални и международни изяви и конкурси 2;

-награди от участия в конкурси, фестивали и празници...0.;

-брой кандидатстване и спечелени и финансирани проекти...0.;

-проведени събрания – общи и на настоятелството 3

-извършена пререгистрация на читалището в определения от ЗНЧ срок 05.12.2022

-общ бюджет на читалището за предходната година 12 700 лв

ФИНАНСИРАНЕ

- Субсидия от държавния бюджет за делегирани от държавата дейности съгласно чл.23 (1);
- Субсидия за дейност от Община Смолян .съгласно чл.26а (3) от Закон за Народните Читалища;
- Собствени средства от регламентирана стопанска дейност и членски внос;
- Финансиране от спечелени проекти;
- Дарения;
- Управленски инициативи.

СРОК НА ОТЧЕТЕН ПЕРИОД

Срокът за отчетният период е в рамките на бюджетната 2023 година;

Съгласно чл. 26а, ал. 4 от Закона за народните читалища Председателят на читалището представя в срок до 31.03.2023 г. пред Кмета на община Смолян и Общинския съвет доклад за осъществените дейности в изпълнение на Програмата и за изразходваните от бюджета средства през 2023 г.

При отчитане на дейностите са отчетени и индикаторите за оценка на изпълнението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Настоящият едногодишен Отчет на Читалище „Извор – 1920“ е, в изпълнение на Програма 2023

г.

Изготвил: Ева Мерова
Председател на НЧ "Извор - 1920" гр./с. Арда